

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové, JUDr. Jiřího Pally, JUDr. Petra Průchy a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobce: **H. I. A.**, zast. JUDr. Marií Brožovou, advokátkou, se sídlem Bolzanova 1, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 11. 5. 2009, č. j. 32 Az 27/2008 – 68,

t a k t o:

Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové č. j. 32 Az 27/2008 – 68, ze dne 11. 5. 2009 **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í:

Rozhodnutím ze dne 30. 6. 2008, č. j. OAM-1-751/VL-07-12-2007, rozhodl žalovaný tak, že se žalobci mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákona o azylu) neuděluje. Žalovaný dospěl k závěru, že žalobce nebyl pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, neboť v této souvislosti neuvedl žádná relevantní tvrzení. Jako jediný důvod své žádosti o udělení mezinárodní ochrany žalobce uvedl svou obavu z možného uvěznění za svou činnost ve prospěch hnutí MASSOB. Po důkladném posouzení všech okolností však žalovaný shledal, že tyto zjištěné skutečnosti žalobcovu interpretaci nepodporují a nelze je proto vyhodnotit jako relevantní pro přiznání mezinárodní ochrany ve smyslu znění § 12 písm. a) zákona o azylu. Žalovaný se domnívá, že žalobce pouze účelově fabuluje a snaží se o vytvoření legendy ke krytí skutečných důvodů svého odjezdu ze země původu. K tomuto závěru dospěl žalovaný především na základě zjištěných nesrovnalostí mezi žalobcovými výpověďmi a informacemi uvedenými ve zprávách o zemi původu žalobce. Žalobce sice vypověděl, že jako příslušník etnické skupiny Igbo je od roku 2002 členem hnutí

MASSOB, pro které pracoval jako koordinátor a zúčastňoval se jeho schůzek, mítinků a demonstrací, pokud by tomu skutečně tak bylo, jistě by nemohl uvádět jako vedoucího hnutí ve městě Onitshi pana A., když podle zprávy IRIN, Úřadu OSN pro koordinaci humanitárních záležitostí z 4. 9. 2006, byl v uvedené době (léto 2006) představitelem hnutí MASSOB v Onitshi pan I. D. Mimo tuto - z pohledu žalovaného ne až tak důležitou nesrovnalost - zjistil žalovaný závažné rozpory mezi jednotlivými výpověďmi žalobce v průběhu řízení. Při pohovoru sdělil žalobce, že ho v zaměstnání dvakrát hledali příslušníci state security servis (SSS), a to poprvé v srpnu a podruhé v říjnu 2006. V doplňkovém pohovoru však oproti tomu sdělil, že ho na pracovišti začali hledat až od března 2007. Tento rozpor se žalobce snažil objasnit tvrzením, že muselo dojít k nějakému nedorozumění. To, že se o nedorozumění nejednalo, ale že šlo ze strany žalobce o vymyšlený příběh potvrzuje podle žalovaného další fakt z prvního pohovoru, podle kterého již v únoru 2007 byl žalobce v Lagosu, a tak mu nemohly teprve začít problémy, které ho z Onitshi přiměly utéci. Další rozpor ve výpovědích žalobce shledal žalovaný v tom, že při pohovoru uvedl město Asaba jako místo, do kterého uprchl z Obanije, kdežto při doplňkovém pohovoru sdělil, že utekl do města Umunede. Za nelogickou považuje žalovaný skutečnost, že žalobce byl údajně usilovně hledán příslušníky SSS (plakáty s jeho podobiznou byly údajně vylepeny po celé Onitshi) a přesto naprosto bez problémů odcestoval z mezinárodního letiště v Lagosu. Další skutečností, která podle žalovaného jednoznačně zpochybňuje pravdivost žadatelových tvrzení je způsob, jakým dle svého vyjádření získal vízum do ČR. Žalobce sdělil, že vízum mu zajistil humanitární pracovník, přičemž on osobně v Abuji na zastupitelském úřadu ČR nikdy nebyl. Žalovaný v této souvislosti poukázal na informaci MZV ČR č. j.: 306986/2006-KO/5 ze dne 27. 11. 2006, podle které „je základní podmínkou při podání žádosti o vízum, kterou zastupitelský úřad ČR v Nigérii důsledně dodržuje, osobní přítomnost žadatele na zastupitelském úřadu, a to i v případě, že žadatel(ka) cestuje s dětmi“. Přestože byl žadatel s touto informací seznámen a poté dotázán, zda nechce svou výpověď v této skutečnosti změnit, trval na svém. Navíc podle dopisu ze dne 12. 10. 2007 zasláného zastupitelským úřadem ČR v Abuji Ministerstvu vnitra ČR, patřil žadatel mezi členy obchodní delegace letecké společnosti AKUNZE AIR SERVICES LIMITED, která cestovala do ČR za účelem získání informací o možnosti pořízení civilního letadla. Zastupitelský úřad v dopise dále uvádí, že se jedná údajně o dobře situovaného cizince, který pracuje pro prosperující leteckou společnost, a proto podle názoru zastupitelského úřadu neexistuje důvod, proč by mu mělo být v případě žádosti o azyl, vyhověno. Žalovaný vyjádřil přesvědčení, že důvody, které žalobce uvedl v průběhu správního řízení jsou odlišné od skutečných důvodů, které jej přiměly opustit zemi původu a uzavřel, že žalobce neprokázal, že by měl ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů. Žalovaný dále shledal, že žalobce nesplňuje důvody pro udělení azylu podle § 13 zákona o azylu. Nejistil ani důvod pro udělení azylu humanitárního podle § 14 zákona o azylu. Uvedl rovněž, že žadatel nesplňuje zákonné podmínky pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a a § 14b zákona o azylu a žalobci proto doplňkovou ochranu neudělil.

Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce včas žalobu, v níž uvedl, že mu v případě návratu do země původu jako členovi etnické skupiny Igbo a koordinátorovi hnutí MASSOB hrozí nezákonný postup ze strany vlády. Poukázal na skutečnost, že vláda nezákonně vězní vedoucího hnutí MASSOB a že i po něm samém vláda pátrala jak doma, tak na pracovišti. Namítal, že žalovaný nepostupoval v řízení tak, aby byl zjištěn stav věci,

o němž nejsou důvodné pochybnosti. Vyjádřil nesouhlas se závěrem žalovaného, že jím uváděné důvody mají krýt skutečný důvod jeho odjezdu ze země původu. Nesrovnalosti, o něž žalovaný tento svůj závěr opřel, však nelze podle žalobce pokládat za zásadní a nelze je přeceňovat. Žalobce setrval na pravdivosti svého tvrzení, že vízum získal, aniž by navštívil zastupitelský úřad. Podotkl, že mu nemůže být přičítáno k tíži, pokud pracovníci zastupitelského úřadu jednají v rozporu s předpisy. Žalovanému dále vytýkal, že nedbal o to, aby přijaté řešení odpovídalo okolnostem případu, neboť bez dalšího vycházel z informace úředníků, že přijel do České republiky pořídit civilní letadlo a že neexistuje důvod, aby mu byl v ČR udělen azyl. Poskytnuté informace označuje za nepravdivé. Žalobce uzavřel, že žalovaný jeho žádost o udělení mezinárodní ochrany posoudil nesprávně a navrhl proto, aby krajský soud rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Krajský soud v Hradci Králové rozsudkem ze dne 11. 5. 2009, č. j. 32 Az 27/2008 - 68, žalobu zamítl a rozhodl současně, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Ztotožnil se s názorem žalovaného, že žalobce svůj azylový příběh postavil na rozporuplném tvrzení, že jako člen hnutí MASSOB, vykonává funkci koordinátora tohoto hnutí a v zemi původu byl pro tuto skutečnost hledán federální vládou a obává se tudíž uvěznění v případě návratu. Po zhodnocení jednotlivých žalobcových výpovědí i krajský soud shledal, že o rozhodujících skutečnostech, které jsou pro posouzení jeho příběhu důležité, a to zejména o jejich časovém zařazení a intenzitě potíží, hovořil žalobce rozdílně. Zatímco při prvním pohovoru dne 8. 10. 2007 uváděl, že ho příslušníci SSS hledali v zaměstnání v srpnu a říjnu 2006, při doplňujícím pohovoru dne 20. 6. 2008 uvedl, že ho na pracovišti začali hledat od března 2007. V řízení před soudem pak uváděl, že ho příslušníci SSS navštívili v práci v srpnu 2006 a hledali ho i v roce 2007 v Lagosu. O zorganizování mírového pochodu v roce 2006 a o skutečnosti, že při této příležitosti mluvil i do televize, žalobce ve správním řízení vůbec nehovořil. Ve správním řízení nevypověděl nic ani o tom, že by jeho dům byl vypálen, tak jak to uvedl až v řízení soudním. Obě tyto skutečnosti (vystoupení v televizi, vypálení domu) jsou podle krajského soudu natolik závažné, že je nepravděpodobné, aby je žalobce ve správním řízení opomněl uvést. Důkaz, který byl získán v průběhu řízení před krajským soudem (zpráva UNHCR o výpovědích svědků v zemi původu, kteří potvrdili, že žalobce „byl profesionálem hnutí MASSOB a byl pronásledován bezpečnostními agenty“) postrádá podle přesvědčení krajského soudu bližší časové vymezení údajného pronásledování, způsob a intenzitu a jakékoliv konkrétnější sdělení, které by se dalo případně ověřit. Skutečnost, že žalobce krajskému soudu předložil pozměněný důkaz (žalobce přepsal svůj věk v potvrzení o členství v hnutí MASSOB) přičetl soud k tíži žalobce a proto mu nepřiznal patřičnou důkazní hodnotu. V případě další listiny s názvem „Nouzové opatření“ kterou žalobce soudu předložil, jde o obecný dokument, který není adresován přímo žalobci, ale jedná se jen o jakési varování pro všechny členy hnutí. Podle názoru krajského soudu žalobce nepředložil věrohodný důkaz o svém členství v hnutí MASSOB a nepodařilo se mu ani prokázat, že by vykonával funkci koordinátora tohoto hnutí. Svědci rovněž neprokázali tvrzení žalobce, že by po městě Onitsha byly vyvěšeny letáky s jeho podobiznou. Další skutečností, která podle názoru krajského soudu zpochybňuje tvrzení žalobce, je způsob, jakým získal vízum do České republiky. Žalobci se nepodařilo vyvrátit správnost informace MZV ČR, č. j. 306986/2006-KO/5, podle níž „je základní podmínkou při podání žádosti o vízum, kterou zastupitelský úřad České republiky v Nigérii důsledně dodržuje, osobní přítomnost žadatele na zastupitelském úřadu, a to i v případě žadatele cestujícího s dětmi“. Navíc z objektivní informace - dopisu zastupitelského úřadu ČR v Abuji z 12. 10. 2007 vyplývá, že

žalobce byl členem obchodní delegace, která cestovala do ČR. Tuto skutečnost se žalobci ani po soudem doplněném důkazním řízení rovněž nepodařilo věrohodným způsobem vyvrátit. Svědeckou výpověď pana J. A. získanou v průběhu řízení před krajským soudem, v níž tento svědek uvedl, že pro žalobce získal vstupní vízum prostřednictvím svého přítele, jehož totožnost neprozradil, ale uvedl, že za vyřízení víza bylo potřeba „něco“ zaplatit, označil krajský soud za zprostředkovanou a nekonkrétní; nejedná se o přímé svědectví údajného humanitárního pracovníka a proto ji soud nepřiznal důkazní hodnotu.

Krajský soud dále přisvědčil žalovanému, že jím učiněný závěr o nevěrohodnosti žalobcových tvrzení je správný. Zdůraznil, že žalobce nikdy nebyl oficiálně obviněn či trestně stíhán v zemi původu, bez jakýchkoliv problémů a zcela legálně vycestoval z Lagosu, přestože i zde měl být údajně hledán příslušníky SSS. Je tedy zcela evidentní, že o jeho osobu neměly nigerijské státní orgány zájem, jinak lze předpokládat, že by byl zřejmě zadržen. Krajský soud konstatoval, že žalobce využil obecné informace o tom, že členové hnutí MASSOB mohou být ze strany nigerijských státních orgánů perzekuováni a k tomu dodal, že podle informace MZV ČR ze dne 18. 4. 2006, č. j. 112938/2006 - LP nedochází k plošnému zatýkání řadových členů hnutí MASSOB, pokud se nedopustí kriminálních a protiprávních činů. Zprávy ze země původu nevylučují, že účastníci nepovolených shromáždění mohou být následně zadrženi a v některých případech zatčeni, jedná se však hlavně o organizátory podobných akcí. To ale není případ žalobce. I když v řízení před soudem tvrdil, že byl jedním z organizátorů mírového pochodu v roce 2006, mluvil při této příležitosti i do televize, přesto k žádnému postihu jeho osoby ze strany státních orgánů nedošlo. To dle názoru krajského soudu rovněž svědčí o malé pravděpodobnosti, tohoto nového tvrzení žalobce. Ze strany státních orgánů Nigérie nebyla vůči žalobci vyvíjena žádná činnost, kterou by bylo možno považovat za pronásledování dle zákona o azylu a pokud jde o příslušnost žalobce k etnické skupině Igbo, nehovořil ve správním řízení o žádných svých konkrétních potížích, kromě obecného konstatování, že tato etnická skupina má v Nigérii nízkou životní úroveň, vláda pro tyto lidi nic nedělá a považuje je za podřadné. Krajský soud nepochybně zástupkyni žalobce předložené informace obecně popisující situaci v Nigérii včetně historického vývoje. Shledal však, že tato situace se týká všech obyvatel tam žijících a protože žalobce neprokázal, že by byl v zemi původu pronásledován z důvodů azylově relevantních, nemusí se obávat žádných represí vůči své osobě v případě návratu. Krajský soud dospěl k závěru, že žalobce nesplňuje žádnou z podmínek pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Za správné, zákonné, zjištěným informacím odpovídající a náležitě odůvodněné shledal krajský soud i neudělení azylu podle § 13 a 14 zákona o azylu. Ztotožnil se rovněž se závěrem žalovaného o neopodstatněnosti obav žalobce o možném uvěznění v případě návratu do země původu z důvodu svého členství a činnosti pro hnutí MASSOB. Soud uzavřel, že v řízení nebylo prokázáno, že by žalobci hrozilo nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu. V Nigérii v současné době nedochází k mezinárodnímu nebo vnitřnímu ozbrojenému konfliktu a vycestování žalobce proto nepředstavuje rozpor s mezinárodními závazky ČR. Z informace MZV ČR ze dne 12. 4. 2006 pak krajský soud zjistil, že neúspěšným navrátilcům se žadatelům o azyl nehrozí v případě návratu do Nigérie z důvodu podání takové žádosti žádné problémy. Krajský soud, stejně jako žalovaný, nezjistil důvody pro postup podle § 14b zákona o azylu.

Proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové podal žalobce (dále též „stěžovatel“) kasační stížnost, v níž namítal důvody uvedené v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d)

zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Konstatoval, že důvodnost jeho strachu z pronásledování je dána faktem, že byl v zemi původu pronásledován pro příslušnost k hnutí MASSOB a zastávání názorů tohoto hnutí a především, že veřejně vystupoval proti porušování lidských práv a zastával se členů hnutí, kterým se dělo bezpráví. Tím veřejně projevoval svůj nesouhlas s postupem vládních a policejních složek, byl proto stíhán a hrozilo mu zatčení a následné uvěznění. Stěžovatel poukázal na skutečnost, že vláda s pomocí policie trestá a pronásleduje aktivní členy hnutí MASSOB. Pronásledování a nelidské zacházení s přívrženci tohoto hnutí je podle žalobce často založeno na falešných udáních, svévoli, nedostatečném vyšetřování, a je charakterizováno odstrašujícími podmínkami ve vězení, krutým mučením, nevysvětlitelnými úmrtími a údajnými sebevraždami. Stěžovatel proto za situace, kdy se dozvěděl, že ho policie stíhá a hledá v místě bydliště a chce ho zatknout, raději odcestoval. Poukázal v této souvislosti na doporučení vedení hnutí MASSOB, aby se aktivní členové uchýlili do bezpečí. Jakékoliv vyšetřování na policii a uvěznění by pro stěžovatele znamenalo ohrožení života. Ze zpráv o dodržování lidských práv v Nigérii podle stěžovatele vyplývá, že vláda a její mocenské složky jsou nečinné k bezpráví a k porušování lidských práv, zejména pokud zjistí, že jde o členy hnutí MASSOB či jeho podporovatele. Závěr krajského soudu, že nebylo věrohodně prokázáno jeho členství v hnutí MASSOB stěžovatel označil za nesprávný. Podle stěžovatele je totiž nesporným a nezpochybnitelným faktem, že je příslušníkem etnické národnostní skupiny Igbo a členem hnutí MASSOB, což podle jeho přesvědčení dokládá členský průkaz a potvrzení - formulář o členství. Tuto skutečnost prokazuje rovněž svědecká výpověď paní Ch. A., která potvrdila, že stěžovatel jako člen hnutí MASSOB ve svém volebním okrsku „pracoval jako profesionál“. Stěžovatel mimo jiné veřejně agitoval proti zadržení vůdců hnutí MASSOB a procesům s nimi vedeným. Krajský soud však v rozporu s touto svědeckou výpovědí i stanoviskem žalovaného (žalovaný nezpochybňuje členství stěžovatele v hnutí MASSOB) uvedl, že členství stěžovatele v tomto hnutí prokázáno nebylo. Z výpovědi F. E. vyplynulo, že stěžovatel je současně i úředníkem hnutí MASSOB a z toho důvodu měl problémy s bezpečnostními agenty. Jeho jméno bylo na seznamu osob, po kterých bezpečnostní agenti pátrali. Pan J. A. potvrdil, že stěžovateli opatřil vstupní vízum, čímž potvrdil nepatřičnost závěrů žalovaného, týkajících se vydání víza stěžovateli. Stěžovatel vyjádřil přesvědčení, že krajský soud ani žalovaný pečlivě nezkoumali možnost a nutnost udělení doplňkové ochrany ve smyslu § 14a zákona o azylu. Stěžovatel má důvodné obavy, že pokud se vrátí do Nigérie, hrozí mu vážná újma ve smyslu § 14a odst. 2 písm.b) zákona o azylu (mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání). Vytýká krajskému soudu, že v předmětné věci rozhodl v rozporu s provedenými důkazy. Skutečnost, že výše zmíněné důkazy považoval za nedostatečné, je podle stěžovatele v rozporu se zásadou přiměřenosti, podle níž je třeba zohlednit, že budoucí žadatelé o azyl opouštějí svoji zemi z důvodu ohrožení života a v časovém stresu a je pro ně obtížné a často v dané chvíli nepodstatné pomýšlet na to, jak prokáží svůj důvodný strach. Je toho názoru, že rozhodnutí krajského soudu není opřeno o dostatečné důkazy a důvody, které by odůvodňovaly zamítnutí jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany. S ohledem na výše uvedené stěžovatel navrhol, aby Nejvyšší správní soud rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 11. 5. 2009, č. j. 32 Az 27/2008 - 68 zrušil, věc tomuto soudu vrátil k dalšímu řízení a přiznal stěžovateli náhradu nákladů právního zastoupení k rukám jeho zástupkyně.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že popírá oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť jak jeho rozhodnutí, tak i rozsudek soudu byly vydány v

souladu s právními předpisy. S rozsudkem soudu souhlasí a i pro řízení o kasační stížnosti odkazuje na správní spis, zejména na vlastní podání a výpovědi stěžovatele učiněná ve správním řízení. Námitky stěžovatele uvedené v kasační stížnosti považuje žalovaný za irelevantní, a to s ohledem na skutečnosti tvrzené stěžovatelem ve správním řízení, které byly náležitě zhodnoceny jak ve správním rozhodnutí, tak i v rozhodnutí soudním. Navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

Z textu kasační stížnosti vyplývá, že ji stěžovatel podal z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

Nejvyšší správní soud přezkoumal na základě kasační stížnosti napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., v rozsahu a z důvodů, které uplatnil stěžovatel v kasační stížnosti; přitom sám neshledal vady uvedené v odst. 3 citovaného ustanovení, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

Podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodů tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení spočívá v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popř. v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Nejvyšší správní soud po přezkoumání věci dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Nejvyšší správní soud předesílá, že nesouhlasí se závěry učiněnými v napadeném rozhodnutí žalovaného a v rozsudku krajského soudu, neboť obě tato rozhodnutí stojí především na nevěrohodnosti tvrzení stěžovatele, aniž by byly zohledněny veškeré okolnosti případu ve vzájemných souvislostech.

Podle názoru Nejvyššího správního soudu je nespornou povinností žalovaného získat maximum možných informací, které se vztahují ke konkrétní situaci žadatele o udělení azylu, a na základě shromážděných podkladů rozhodnout, zda účastníku řízení bude azyl udělen či nikoliv. Při posuzování individuálních případů je přitom třeba vycházet z toho, jaká je v zemi původu úroveň ochrany lidských práv a způsob výkonu státní moci.

Právě situace v zemi původu je určující pro posouzení, zda důkazní břemeno leží na straně žadatele o udělení azylu a tento musí přiměřeně prokázat svá tvrzení, nebo zda důkazní břemeno nese správní orgán, který pak musí uspokojivě vyvrátit veškerá tvrzení žadatele o azyl. Tyto závěry plynou rovněž z konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu, podle které *v řízení o udělení azylu musí správní orgán často rozhodovat v důkazní nouzi. Za této situace je nutné při hodnocení důkazů vzít v úvahu také způsob výkonu státní moci v zemi původu, možnost uplatňování politických práv a další okolnosti, které mohou mít vliv na naplnění důvodů pro udělení azylu. Taková výhrada pochybností se uplatní ve prospěch žadatele například tam, kde z dalších důkazů plyne, že stav dodržování lidských práv v zemi původu je špatný, že občanům je upíráno právo na změnu vlády, že dochází k nezákonným popravám, mizení osob, častému používání mučení. Naopak, je-li země původu žadatele o azyl právním státem s demokratickým režimem, je na žadateli o azyl, aby věrohodně doložil, že je skutečně pronásledován.* (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 2. 2004, č. j. 6 Azs 50/2003 - 89, www.nssoud.cz).

Ze své konstantní judikatury Nejvyšší správní soud dále zdůrazňuje, že *není povinností žadatele o azyl, aby pronásledování své osoby prokazoval jinými důkazními prostředky než vlastní věrohodnou výpověď. Je naopak povinností správního orgánu, aby v pochybnostech shromáždil všechny dostupné důkazy, které věrohodnost výpovědi žadatele o azyl vyvracejí či zpochybňují.* (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004 - 57, www.nssoud.cz).

Z obsahu správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatel dne 27. 9. 2007 požádal o azyl a ve vlastnoručně psaném prohlášení sdělil, že o udělení azylu v České republice žádá proto, že je od roku 2002 členem hnutí MASSOB a federální vláda Nigérie jej chce z tohoto důvodu zabít.

V posuzované věci Nejvyšší správní soud z obsahu správního spisu i spisu soudního zjistil tyto podstatné skutečnosti:

Z obsahu Zprávy IRIN, Úřadu OSN pro koordinaci humanitárních záležitostí ze dne 4. 9. 2006 zjistil, že v červenci roku 2006 měla série střetů aktivistů spojovaných s hnutím MASSOB a policií za následek desítky mrtvých v Onitshe a několika dalších městech ve státě Anambra na jihovýchodě země, což přimělo vládu prezidenta Oluseguna Obasanja, aby povolala vojenské jednotky. V Onitshe a několika dalších městech ve státě Anambra nadále platí zákaz vycházení po setmění, nařízený guvernérem Peterem Obim, který má soudní pravomoc nad Onitshou. Jmenovaný rovněž zakázal činnost hnutí MASSOB a odborů dopravců, které podle obyvatel vedly s tímto separatistickým hnutím válku za podpory některých vlivných místních politiků, kterým se rostoucí vliv hnutí MASSOB nelíbil. Po uvěznění lídra hnutí MASSOB pana U. v září 2005 a jeho následném souzení za vlastizradu byly pouliční demonstrace často zaměřeny na jeho propuštění a pravidelně končily střety s policií. Počátkem července se tyto střety vystupňovaly, když členové Národní asociace silničních dopravců (NARTO) zaútočili na aktivisty hnutí MASSOB. Během dvoutýdenních potyček byly v Onitshe vypáleny dvě policejní stanice a hlavní věznice ve městě. Desítky osob byly zabity. Násilnosti se následně rozšířily i do dalších měst ve státě Anambra. Vláda nařídila zákaz vycházení a byla povolána armáda, aby společně s policií zajistila pořádek. Do ulic se vrátil relativní klid, ale obyvatelé Onitshy i aktivisté hnutí MASSOB uvádějí, že pokračovalo hromadné zabíjení a jiné násilnosti

páchané bezpečnostními silami. Několik obyvatel uvedlo, že povolané bezpečnostní síly neprodyšně uzavřely některé části města a začaly je prohledávat, zejména čtvrti Fegge a Okpoko, které jsou považovány za bašty hnutí MASSOB. „Mnoho lidí, u kterých byly nalezeny zbraně nebo průkazy hnutí MASSOB, bylo hromadně zastřeleno“, sdělil citovanému úřadu Isotonu Nkwankwaka, obyvatel městské čtvrti Fegge. Obyvatelé Onitshi, která je jedním z největších obchodních středisek v Nigérii, obvinili bezpečnostní síly z přepadávání obchodů a tržiště ve městě, rabování zboží a krádeží peněz. Dále poukázali na vypálené budovy a obchody na tržištích Bridge Head Market a Nkpor Market, které podle jejich slov zapálili vojáci. Podle Innocenta Dikeho, představitele hnutí MASSOB v Onitshe, bylo od příchodu vojenských jednotek do města zabito minimálně 200 domnělých členů tohoto hnutí. Dike dále uvedl, že bylo srovnáno se zemí několik domů, které měly údajně patřit aktivistům hnutí MASSOB. Trval na tom, že hnutí MASSOB je i nadále zavázáno svým principům nepoužívat násilí, a obvinil vládu, že používá provokatéry v odborech autodopravců k tomu, aby rozdmýchávali násilnosti a vytvořili tak záminku k potlačení hnutí MASSOB. „Jsme nenásilnou organizací, ale vláda začala být velmi nervózní z naší rostoucí popularity v oblastech, kde žijí Igbové,“ prohlásil Dike pro IRIN. „Vláda používala členy NARTO a ti nosili naše vlajky, zatímco páchali násilnosti, aby získala záminku nás zničit“. Armáda i policie popírají obvinění z porušování lidských práv a brutality v Onitshe a trvají na tom, že škody na domech a majetku vznikly v situacích, kdy bezpečnostní síly čelily střelbě ze strany separatistů.

Ze zprávy Ministerstva vnitra ČR, odboru azylové a migrační politiky ze září 2006 „Situace ve státě Anambra s ohledem na hnutí MASSOB v období červen - srpen 2006“, Nejvyšší správní soud zjistil, že ve státě Anambra, zejména ve městě Onitsha došlo v období června až srpna 2006 k řadě násilností, při kterých bylo zabito několik desítek osob, včetně policistů. Šlo o střety mezi hnutím MASSOB a policií a útoky na policejní stanice a věznic, které jsou připisovány hnutí MASSOB. Některé násilnosti jsou připisovány střetům mezi hnutím MASSOB a asociací dopravců (NARTO). V Onitshe a několika dalších městech byly rozmístěny vojenské jednotky a byl vydán zákaz vycházení. Podle zpráv AFP ze dne 3. 8. 2006, prezident Olusegun Obasanjo poslal v červenci do státu Anambra vojenské jednotky, aby potlačily několik týdnů trvající násilí mezi dvěma zakázanými skupinami - hnutím MASSOB a NARTO, při kterém přišlo o život několik desítek lidí, včetně policistů. Tyto skupiny bojovaly o kontrolu nad lukrativními autobusovými nádražími ve městech Onitsha a Nnewi a jejich okolí. Hnutí MASSOB obvinilo nigerijské vojenské jednotky ze zabít svých členů ve státě Anambra. Mluvčí hnutí MASSOB D. Ch. uvedl, že při posledních událostech ve státě Anambra byl zabit velký počet členů hnutí MASSOB policií a armádou a že stovky příznivců hnutí MASSOB byly uvězněny, zatímco řada dalších příznivců je od června, kdy toto násilí ve státě vypuklo, nezvěstná. Podle této zprávy potíže začaly v červnu, kdy se příznivci hnutí MASSOB pustili s NARTO do velkého, krvavého boje o správu autobusových nádraží ve státě.

Ve správním spise je dále založena Informace MZV, č. j. 112938/2006 - LP ze dne 18. 4. 2006, k č. j. OAM 1285/2005 ve které je uvedeno, že přes deklarované cíle nenásilných metod boje jsou známy případy členů hnutí MASSOB zapojených do tzv. militantních etnických milic a také někteří členové tohoto hnutí byli zatčeni kvůli běžné kriminální činnosti. Hnutí MASSOB je také využíváno některými jinými politickými silami v Nigérii k prosazování svých cílů, např. boje za prezidentské křeslo ve volbách roku 2007 z řad členů etnické skupiny Igbo. Členové hnutí jsou čas od času zatýkáni a vyšetřováni v souvislosti s účastí na nepovolených shromážděních, vyvolávání stávek

(srpen 2004), distribucí nelegální měny tohoto hnutí, pořádání akcí pod názvem samostatné republiky Biafra apod. Hnutí nemá masovou podporu, vyvíjí především propagandisticko-ideovou činnost, která v řadě případů sklouzává do nepovolených aktivit, které v některých případech vyvolávají srážky s policií, narušují veřejný pořádek a jednotlivě dochází i ke zraněním a výjimečně i ke ztrátám na životech. Pokud hnutí nevyvíjí uvedené aktivity je oficiálními místy tolerováno. Vznik konfliktů je způsoben především odlišnou mentalitou, etnickými, kulturními a náboženskými rozdíly mezi jednotlivými skupinami obyvatel. Politickým problémem hnutí je nejasnost v tom či a jaké zájmy vlastně hájí. Samo hnutí se považuje především za nacionalistické hnutí skupiny Igbo, ale ve skutečnosti v geopolitickém smyslu toto hnutí zahrnuje více států, které obývají jiné národnostní skupiny a kmeny. Celá problematika kolem hnutí MASSOB je nanejvýš citlivou oblastí, kde je nesmírně složité získávat relevantní informace a zejména je ověřit. Navíc v některých případech zjišťování není možné z důvodu objektivních potíží, které by vznikly zastupitelskému úřadu.

Podle informace polského Úřadu pro repatriaci a cizince WIKP - 82/2007, ze dne 2. 4. 2007, týkající se hnutí MASSOB, byla tato organizace založena v roce 1999. Jejím cílem je vytvoření nezávislé Biafry - vyčlenění jihovýchodní oblasti Nigérie z větší části obydlené kmenem Igbo/Ibo. Hnutí MASSOB zastává názor, že od doby, kdy kmen Igbo prohrál válku o nezávislost Biafry (1967 - 1970), následující vlády Nigérie obyvatelstvo Igbo pronásledovaly a diskriminovaly, což je omluvou a důvodem pro obrození hnutí za samostatnost Biafry. Politickým cílem, který si klade hnutí MASSOB, je dovést Biafru k nezávislosti pomocí mírové kampaně skládající se ze 30 etap, jejímž vyvrcholením bude referendum pod dohledem OSN. Hnutí MASSOB tvrdí, že má 7,5 milionů členů v Nigérii i mimo její území. Prameny potvrzují, že hnutí MASSOB vydává svým členům členské legitimace. Řada obránců lidských práv, média a vědci tvrdí, že členové hnutí MASSOB jsou často pronásledováni a hrozí jim zatýkání ze strany státních orgánů Nigérie. Human Rights Watch píše, že členové hnutí MASSOB byli mnohokrát pronásledováni a zatýkáni. Civil Liberties Organisation (CLO - nigerijská organizace na ochranu lidských práv) odsoudila hrubé chování orgánů Nigérie vůči členům hnutí MASSOB. CLO hlásí, že policie používá taktiku "zabít a utéci", aby zastrašila členy hnutí MASSOB, které nepoužívá zbraně. Podle názorů komentátorů nigerijské politické scény jsou důvodem prudké reakce vlády vzpomínky na bíferskou válku, která zasáhla celou Nigérii v letech 1967 - 70. Kromě toho vzrostlo znepokojení orgánů státní moci poté, kdy hnutí MASSOB dne 26. 8. 2004 uspořádalo úspěšnou stávku, během níž byly všechny soukromé společnosti a tržiště v oblastech obydlených kmenem Igbo a ve městech Lagos a Kano jeden den uzavřeny, pokud majitelé byli příslušníci kmene Igbo. Stávka měla vyjádřit protest proti vytlačení Igbo na okraj společnosti a členové tohoto kmene se této stávky masově zúčastnili, i přes důrazné upozornění orgánů, aby se této akce nezúčastňovali. Přesto, že hnutí MASSOB je mírovou organizací a nepoužívá zbraně ani násilí, vláda tvrdí, že je tomu jinak, což má zdůvodňovat použití násilí vůči členům této organizace. Národní policejní síly obviňují členy hnutí MASSOB z nošení zbraní, aby tak mohly zdůvodnit zatýkání. Hnutí MASSOB používá bíferskou vlajku a měnu, což je v Nigérii nelegální. Osoba obviněná z toho, že vlastní jednu z těchto věcí, může být obviněna z velezrady a odsouzena k trestu smrti, i když nejsou známy případy odsouzení členů hnutí MASSOB k takovému trestu. Naproti tomu policie často samovolně zabíjí členy hnutí MASSOB. Podle zpráv IRIN z roku 2005 desítky bíferských funkcionářů byly zabity od roku 1999 za to, že tito lidé demonstrovali své názory a přesvědčení. Více než 300 osob bylo uvězněno za organizování pochodů a demonstrací pro hnutí MASSOB. CLO tvrdí, že policie pravidelně

prohledává domy osob podezřelých z členství v hnutí MASSOB, přičemž používá zbraně a zabavuje soukromý majetek. Dne 11. 9. 2004 bylo zatčeno 53 osob za účast v mládežnických fotbalových utkáních pořádaných pod záštitou hnutí MASSOB v Lagosu. Tito lidé strávili ve vězení půl roku a formálně byli souzeni za vlastizradu, plánování války proti Nigérii a za členství v nelegální organizaci, jejímž úkolem je pobuřování obyvatel Nigérie proti prezidentovi Olusegunu Obasanjovi.

Při jiné příležitosti policie zasáhla během pochodu funkcionářů hnutí MASSOB. Policie tvrdila, že se jednalo o mítink separatistů, kdežto hnutí MASSOB tvrdilo, že demonstrace měla úzce náboženský charakter. Policie potvrdila zatčení 80 osob obviněných z vlastizrady, spiknutí a účasti v nelegálním shromáždění 7. 5. 2005 v Abakaliki, v provincii Ebonyi. V roce 2005 policie zatkla na jihovýchodě země více než 600 osob a obvinila je z členství v hnutí MASSOB. Část těchto osob byla později propuštěna, aniž by byla obviněna. Během demonstrací v září 2005, ke kterým došlo po oslavách dne Biafry 26. srpna, bylo usmrceno několik osob až několik set lidí (odhady týkající se počtu obětí se liší: uvádí se, že tehdy zahynulo od 6 do 200 osob). V říjnu 2005 byl zatčen R. U. a jeho šest zástupců, kteří byli obviněni z vlastizrady. Toto zatčení vyvolalo velkou vlnu protestů, během nichž byl zbourán dům N. A., prvního nigerijského prezidenta, a byly zabity 3 osoby. V důsledku dalších nepokojů a protestů zahynulo dalších 20 osob. Členové organizace na ochranu lidských práv hodnotili, že celá situace kolem hnutí MASSOB vyprovokovala mladé, zchudlé a nezaměstnané příslušníky kmene Igbo, rovněž ty, kteří vůbec nebyli spojeni s hnutím MASSOB a politikou, a stala se záminkou pro pustošení ulic, domů a obchodů. Rovněž v roce 2006 docházelo k častým potyčkám s policií, zejména v provincii Anambra. Někdy policie reagovala masovým zatýkáním členů hnutí MASSOB. Například v červnu 2006 policie podezřívala tuto organizaci v provincii Anambra, že unesla čtyři policisty a zatkla proto 69 osob. Tyto osoby však do konce roku 2006 nebyly formálně obviněny. Uwazuruike a jeho šest zástupců je nadále zadržováno ve vazbě a čeká na soudní proces. Proběhla sice veřejná slyšení v jejich věci, ale nejsou žádné zprávy o pokrocích v procesu.

Policie často obviňuje hnutí MASSOB z únosů a dalších násilných činů. V březnu 2007 byly v provincii Anambra uneseny tři osoby - dva Číňané a jeden Nigerijec. Policie obvinila z únosu hnutí MASSOB, avšak Nnamdi Ohiagu, ředitel pro organizační věci této organizace, tato obvinění rozhodně popřel. Zdůraznil, že jeho organizace bojuje za svobodu lidu Igbo a nemá žádný zájem na únosech cizinců. Dne 8. 3. 2007 Nejvyšší soud v Enugu osvobodil 8 členů hnutí MASSOB, kteří byli zatčeni za účast v nepokojích v provincii Anambra a dalším 16 osobám dovolil opustit vazební věznici na kauci.

Osoby zadržené během demonstrací organizovaných hnutím MASSOB nejsou zpravidla mučeny a na policejních stanicích k nim převážně mají přístup právníci hnutí MASSOB. Členové hnutí MASSOB mohou však být mučeni státní bezpečnostní službou (SSS, State Security Servis) během vyšetřování SSS někdy nedovoluje kontakt obhájců se zadrženými bez soudního příkazu (někdy dokonce přístup k zadrženým bývá ztížen i přes tento příkaz). Podle informací Keyamoa bylo ve věznici špatně zacházeno s vůdcem hnutí MASSOB, R. U., který byl mučen. Keyamo zdůraznil, že hnutí MASSOB vyzývá své členy, aby zůstali v Nigérii a bojovali za svá práva na místě a nevysílali své emisary do ciziny, aby bojovali mimo zemi. Zdůraznil rovněž, že jsou mu známy případy osob, které se falešně odvolávají na svou činnost v hnutí MASSOB, aby mohli získat v zahraničí

politický azyl. Vyskytly se i případy, kdy se určití lidé pokoušeli podplatit funkcionáře hnutí MASSOB, aby jim vystavili falešná potvrzení. Hnutí MASSOB tyto pokusy odmítá.

Na pozadí výše citovaných zpráv o situaci v zemi původu stěžovatele je třeba posuzovat údaje jím uváděné a jejich věrohodnost při dodržování principů zakotvených ve výše již zmiňované judikatuře Nejvyššího správního soudu. Stěžovatel v průběhu pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany mimo jiné uvedl, že je členem hnutí MASSOB a pochází z města Onitsha. Z výše uvedených zpráv o zemi původu vyplývá, že právě v této oblasti jsou zaznamenány časté konflikty, při kterých dochází k velkým škodám na majetku a úmrtím obyvatel, a to nejen z řad členů hnutí MASSOB. Z obsahu těchto zpráv však především vyplývá, že stav dodržování lidských práv je právě v tomto regionu velmi neutěšený a že státní moc nejenže není způsobilá zajistit dodržování lidských práv a právních předpisů, ale dokonce zřejmě sama v některých případech pronásleduje členy hnutí MASSOB. Na tomto závěru nemůže nic změnit ani obsah některých zpráv (menšího počtu), které situaci v zemi původu stěžovatele hodnotí poněkud příznivěji. Podle jedné z výše citovaných zpráv nemá hnutí MASSOB masovou podporu, vyvíjí především propagandisticko-ideovou činnost, která v řadě případů sklouzává do nepovolených aktivit, v některých případech vyvolává srážky s policií, narušuje veřejný pořádek a jednotlivě dochází i ke zraněním, výjimečně i ke ztrátám na životech. Pokud však hnutí nevyvíjí uvedené aktivity, je oficiálními místy údajně tolerováno. Na straně druhé však obsah této zprávy vyvrací jiné získané zprávy, podle nichž policie často samovolně zabíjí členy hnutí MASSOB a používá taktiku „zabít a utéci“, aby je zastrašila. Podle zpráv IRIN z roku 2005 desítky biaferských funkcionářů byly zabity od roku 1999 za demonstrování svých názorů a přesvědčení, více než 300 osob pobývalo ve vězeních za organizování pochodů a demonstrací pro hnutí MASSOB. CLO tvrdí, že policie pravidelně prohledává domy osob podezřelých z členství v hnutí, přičemž používá zbraně a zabavuje soukromý majetek. Mnoho lidí, u kterých byly nalezeny zbraně nebo průkazy hnutí MASSOB, bylo hromadně zastřeleno.

Obsah této zprávy, kterému korespondují i další informace získané o zemi původu stěžovatele svědčí o tom, že Nigérii nelze považovat za bezpečnou zemi původu a že důkazní břemeno v posuzované věci nese správní orgán, který musí uspokojivým způsobem vyvrátit veškerá tvrzení žadatele o azyl a rozptýlit tak jeho důvodné obavy z možného pronásledování v případě návratu do vlasti.

Tomu, že ve vztahu ke stěžovateli nelze Nigérii považovat za bezpečnou zemi původu nasvědčují i skutečnosti, které vyšly najevo v průběhu řízení před krajským soudem. Stěžovatel při jednání u krajského soudu dne 12. 11. 2008 předložil výzvu podepsanou regionálním vůdcem hnutí MASSOB (Nwizu Chukwuemeka), která je nazvána „nouzové opatření“ a v níž jsou členové hnutí informováni o tom, že Nigerijská vláda vyhlásila všechny členy hnutí MASSOB hledanými s ohledem na problém s deklarací tohoto hnutí. Výzva obsahuje radu, aby etrvali na bezpečném místě, dokud nebude tento problém vyřešen a předešlo se tak zabíjení a požárům, nebo trestům odnětí svobody.

Při jednání u krajského soudu dne 12. 11. 2008 stěžovatel (shodně s obsahem převážné většiny zpráv) uvedl, že v roce 2006 docházelo v Nigérii k masivnímu pronásledování členů hnutí MASSOB. Nigerijská vláda získala seznam členů hnutí MASSOB a stěžovatel byl v roce 2006 i v roce 2007 hledán v zaměstnání členy SSS. Skutečnost, že stěžovatel byl v uvedeném období pronásledován, podle názoru stěžovatele

prokazuje výše uvedená listina nazvaná nouzové opatření. Stěžovatel dále krajskému soudu nabídl adresy 3 osob z Nigérie, které měly prokázat jeho pronásledování, jakož i skutečnost, že v místě stěžovatelova bydliště byly vyvěšeny letáky s jeho fotografií, jakožto osoby pronásledované. Dále uvedl, že o vízum si požádal prostřednictvím humanitárního pracovníka (aniž by se sám osobně musel dostavit na zastupitelský úřad ČR v Nigérii), s tím, že tuto skutečnost lze ověřit na adrese dotyčného pracovníka, kterou uvedl. Tímto svědectvím se stěžovatel snažil vyvrátit zjištění žalovaného, že takový postup není možný, neboť základní podmínkou pro podání žádosti o vízum, kterou zastupitelský úřad v ČR v Nigérii důsledně dodržuje, je osobní přítomnost žadatele na zastupitelském úřadě.

S ohledem na uvedená tvrzení stěžovatele krajský soud požádal Úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR) v Praze o zjištění, zda je možné přímo v zemi původu ověřit: 1) že žalobce je členem hnutí MASSOB a od kdy, zda je místním koordinátorem a zda mu z tohoto důvodu (případně i z důvodu prostého členství) hrozí v případě návratu do vlasti nějaké nebezpečí, 2) zda ve městě Onitsha byly vyvěšeny plakáty s podobiznou žalobce, 3) zda humanitární pracovník stěžovateli zařídil vízum do České republiky.

UNHCR e-mailem ze dne 11. 3. 2009 prostřednictvím své pracovnice Marcely Skalkové krajskému soudu sdělil, že pracovníci UNHCR v Lagosu se snažili zkontaktovat se všemi osobami, jejichž svědectví stěžovatel navrhoval, a které žijí v Onitshe. Pouze jednu z nich se nepodařilo zastihnout z toho důvodu, že telefonní číslo bylo stále nedostupné. Paní F. E. v rozhovoru s UNHCR uvedla, že žalobce byl úředníkem hnutí MASSOB (lépe řečeno profesionálem, v angličtině "PRO"), a že měl určité problémy s bezpečnostními agenty v Onitshe. Jeho jméno bylo na seznamu osob, po kterých pátrali bezpečnostní agenti. Proto také stěžovatel a několik dalších úředníků hnutí MASSOB utekli z Nigérie. Paní E. pouze neupřesnila o jaký seznam, na kterém bylo jméno stěžovatele, se jedná.

Další osoba, se kterou se UNHCR podařilo navázat kontakt, paní Ch. A., potvrdila svědectví paní E. o tom, že stěžovatel pracoval jako profesionál pro hnutí MASSOB ve svém volebním okrsku a agitoval proti zadržení vůdců a procesům s hnutím MASSOB obecně. Uvedla, že žalobce byl jedním z členů hnutí MASSOB hledaných vládou pro své aktivity.

Pan J. A. uvedl, že je podnikatel a že získal pro žalobce vstupní vízum do ČR prostřednictvím svého přítele. Neprozradil přítelovu totožnost, ale potvrdil, že za vyřízení víza bylo potřeba „něco“ zaplatit.

Nejvyšší správní soud má s ohledem na výše uvedené skutkové okolnosti za to, že projednávaný případ se liší od jiných případů nigerijských žadatelů o mezinárodní ochranu, kteří o sobě tvrdili, že jsou členy hnutí MASSOB, a jimiž podané kasační stížnosti proti zamítavým rozsudkům krajských soudů byly Nejvyšším správním soudem ve většině případů zamítnuty. (srov. např. rozsudek ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006 - 82; rozsudek ze dne 21. 3. 2008, č. j. 4 Azs 97/2007 - 96, www.nssoud.cz), či odmítl pro nepřijatelnost (srov. např. usnesení ze dne 2. 9. 2009, č. j. 3 Azs 34/2009 - 87; usnesení ze dne 25. 5. 2009, č. j. 5 Azs 24/2009 - 83, dostupná na www.nssoud.cz).

Projednávaný případ je specifický hned v několika aspektech: 1) z výše citovaných zpráv o zemi původu stěžovatele vyplývá, že situace hnutí MASSOB se neustále zhoršuje a intenzita pronásledování členů tohoto hnutí (tedy i stěžovatele) ze strany vlády nabývá na intenzitě. 2) vše nasvědčuje tomu, že stěžovatel byl výše postaveným členem uvedeného hnutí, což znatelně zvyšuje pravděpodobnost jeho pronásledování v zemi původu a jeho intenzitu, oproti řadovým členům či pouze přívržencům a sympatizantům hnutí MASSOB. 3) skutečnosti uváděné stěžovatelem potvrzují výpovědi svědků pořízené UNHCR přímo v Nigérii, což je v řízení o udělení mezinárodní ochrany okolnost zcela mimořádná a neobvyklá. Svědci shodně potvrzují, že stěžovatel byl nejen členem hnutí MASSOB, ale byl též jedním z jeho koordinátorů a agitantů.

Lze tedy shrnout, že výše uvedené skutečnosti nasvědčují tomu, že stěžovatel mohl být v zemi původu pronásledován pro svoje aktivity v uvedeném hnutí ve smyslu § 2 odst. 8 zákona o azylu. Informace o zemi původu totiž vypovídají, že domovský stát pronásleduje především osoby, které jsou v tomto hnutí aktivní nebo se pro ně jakkoliv angažují. Především pak dokládají, že stěžovatel může mít odůvodněný strach z pronásledování pro svou příslušnost k hnutí MASSOB ve své vlasti, jakož i důvodné obavy z nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a zákona o azylu.

Je nutno připustit, že stěžovatel se ve svých výpovědích dopustil řady nepřesností, nicméně s ohledem na výše uvedené má Nejvyšší správní soud za to, že žalovaný nehodnotil situaci stěžovatele komplexně, v souhrnu jím uváděných skutečností a informací o zemi původu a místo toho se soustředil jen na dokázání nevěrohodnosti stěžovatelových tvrzení. Stejného pochybení se v dané věci dopustil i krajský soud, který navíc zpochybnil i mezi účastníky do té doby nespornou skutečnost, že stěžovatel byl členem hnutí MASSOB. Nejvyšší správní soud tímto vůbec nemíní zpochybňovat princip volného hodnocení důkazů, jímž je postup správního orgánu podle § 50 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu ovládnán. Žalovanému toliko připomíná, že důsledkem zásady volného hodnocení důkazů nemůže být absentující zdůvodnění toho, proč k určitým relevantním okolnostem správní orgán přihlédl, a k jiným nikoli, resp. toho, co jej vedlo k tomu, že jistým skutečnostem přikládá určitý význam a jiným nikoliv. Ostatně již Vrchní soud v Praze ve svém rozsudku ze dne 25. 2. 1997, č. j. 6 A 139/94 - 17, uvedl, že „pokud se (správní orgán) bez jakéhokoli zdůvodnění přikloní ke skupině důkazů, které podporují jedno skutkové zjištění, ... a pomine důkazy, z nichž vyvěrá opak, vybočuje tím ze zákonných mezí, které mu zákon pro hodnocení důkazů vytyčil.“

Je přitom nesporné, že pokud by stěžovatel nenamítal skutečnosti svědčící o tom, že došlo, nebo že by potenciálně mohlo dojít, k zásahu do jeho lidských práv ve smyslu ustanovení § 12 zákona o azylu, pak není třeba se situací v jeho zemi původu do detailu zabývat, resp. informace o zemi původu žadatele o mezinárodní ochranu by byly relevantní především s ohledem na možné udělení azylu z humanitárních důvodů (§ 14 zákona o azylu) nebo při hodnocení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. V případě, že žadatel o azyl však uvádí skutečnosti podřaditelné pod taxativní výčet důvodů pro udělení azylu ve smyslu ustanovení § 12 zákona o azylu, pak je třeba žadatelem uváděné skutečnosti konfrontovat se zjištěními týkajícími se prostředí v zemi původu žadatele.

Nutno v této souvislosti zdůraznit, že zásada tzv. materiální pravdy má v řízení o udělení azylu svá specifika spočívající v pravidelné nedostatečnosti důkazů prokazující věrohodnost žadatelových tvrzení. Je však na správním orgánu, aby prokázal či vyvrátil pravdivost žadatelových tvrzení, a to buď zcela nevyvratitelně zjištěním přesných okolností, vázících se na stěžovatelova tvrzení, anebo alespoň s takovou mírou pravděpodobnosti, která nevyvolává zásadní pochybnosti o správnosti úsudku správního orgánu. Elementární roli při zjišťování skutkového stavu věci hrají zprávy o stavu dodržování lidských práv v zemi původu žadatele. Je-li zřejmé, že se jedná o bezpečnou zemi původu, v níž je z hlediska standardů předpokládaných zákonem o azylu zabezpečena řádná a fungující ochrana občanů před nežádoucími ingerencemi státu do jejich základních práv a svobod, pak lze důvodně předpokládat, že v takové zemi sice může docházet k jednotlivým excesům, nicméně lze se prostřednictvím správních, soudních či jiných orgánů domáhat nápravy proti nezákonnému zásahu. Takový závěr však nelze učinit v případě, že se jedná o zemi, ve které se státní orgány opakovaně dopouští závažných porušení lidských práv. To samé pak ve smyslu § 2 odst. 8 zákona o azylu platí v případě, kdy se závažných porušení lidských práv dopouští soukromé osoby a státní orgány jim v tomto nejsou schopny zabránit. Jsou-li dány skutečnosti, na základě nichž lze předpokládat, že k porušení základních lidských práv a svobod žadatele o azyl došlo, nebo mohlo by s ohledem na postavení žadatele ve společnosti, s přihlédnutím k jeho přesvědčení, názorům, chování atd., dojít, a správní orgán nemá dostatek důkazů o tom, že tomu tak nebylo či nemohlo by v budoucnu být, pak tyto skutečnosti musí správní orgán v situaci důkazní nouze zohlednit, a to ve prospěch žadatele o azyl (obdobně např. rozsudek NSS ze dne ze dne 24. 2. 2004, č. j. 6 Azs 50/2003 - 89, www.nssoud.cz).

K otázce pronásledování se Nejvyšší správní soud vyjádřil ve svém rozhodnutí ze dne 29. 10. 2003, č. j. 4 Azs 4/2003 - 68, kde konstatoval, že pojem „odůvodněný strach z pronásledování“ [§ 12 písm. b) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu] je neurčitý právní pojem, jehož definici neobsahuje žádný právní předpis. Soud v tomto případě přezkoumává, zda ve vztahu k danému pojmu byla uplatněna zásada materiální pravdy ukládající správnímu orgánu povinnost zjistit přesně a úplně skutečný stav věci a zda na základě takto zjištěného stavu věci správní orgán dle logických pravidel kvalifikovaně rozhodl. Podle názoru Nejvyššího správního soudu správní orgán v posuzované věci takovýmto způsobem nepostupoval a e tedy třeba přisvědčit stěžovatelově námitce na nedostatečné posouzení jeho situace v zemi původu žalovaným, neboť pominul skutečnost, že stěžovatel byl s velikou pravděpodobností v zemi původu pronásledován z důvodu svého aktivního členství (byl jedním z organizátorů) v hnutí MASSOB a že může mít důvodné obavy, že pronásledování by mu hrozilo i v případě jeho návratu. Stejného pochybení se pak dopustil i krajský soud, který bez bližšího vysvětlení nezdůvodnil, z jakého důvodu neuvěřil v tomto směru svědkům potvrzujícím skutečnosti uváděné stěžovatelem, které vzdor způsobu jakým byly opatřeny, vyzněly zcela jednoznačně ve prospěch stěžovatele, a na druhé straně podle názoru Nejvyššího správního soudu přecenil některé nesrovnalosti ve výpovědích stěžovatele v jeho neprospěch.

Žalovaný poukázal na skutečnost, že stěžovatel jako vedoucího hnutí MASSOB ve městě Onitshi uváděl pana A., kdežto podle zprávy IRIN ze dne 4. 9. 2006, byl v uvedené době (léto 2006) představitelem hnutí MASSOB v Onitshi pan I. D. Podle Nejvyššího správního soudu však to, že ve zprávě IRIN byl jako představitel hnutí MASSOB uveden I. D., nepopírá bez dalšího tvrzení stěžovatele, že vedoucím hnutí MASSOB byl pan A.,

neboť není vyloučeno, že I. D. mohl být jeden z výše postavených činitelů v rámci lokální organizace hnutí MASSOB a z titulu této funkce se mohl jménem tohoto hnutí k aktuální situaci vyjádřit namísto vedoucího této organizace.

Další skutečností, která podle žalovaného a i krajského soudu jednoznačně zpochybňuje pravdivost stěžovatelových tvrzení je způsob, jakým dle svého vyjádření získal vízum do ČR. Nutno zdůraznit, že stěžovatelovo tvrzení o tom, jakým způsobem získal vízum do ČR, potvrzuje svědecká výpověď podnikatele J. A. pořízená UNHCR v průběhu řízení před krajským soudem, a bez dalšího nelze vyloučit, že takovýmto způsobem si stěžovatel vízum opatřil, aniž by osobně navštívil zastupitelský úřad ČR v Nigérii, byť sdělení úřadu vypovídá o opaku. Nelze vyloučit například ojedinělé selhání pracovníka ambasády či jiné nedopatření. Především však nelze svědectví J. A. bez dalšího označit za nevěrohodné a nepřiznat mu důkazní hodnotu.

Žalovaný v odůvodnění svého rozhodnutí dále v neprospěch stěžovatele hodnotí dopis ze dne 12. 10. 2007, zasláný zastupitelským úřadem ČR v Abuji Ministerstvu vnitra ČR, podle kterého stěžovatel patřil mezi členy obchodní delegace letecké společnosti AKUNZE AIR SERVICES LIMITED, která cestovala do ČR za účelem získání informací o možnosti pořízení civilního letadla. Zastupitelský úřad v dopise dále uvádí, že se jedná o dobře situovaného cizince, který pracuje pro prosperující leteckou společnost, a proto podle názoru zastupitelského úřadu neexistuje nejmenší důvod, proč by mu mělo být v případě, že požádá o azyl, vyhověno. Nejvyšší správní soud nepochybně skutečnosti uvedené v tomto dopise zastupitelského úřadu, konstatuje však, že za situace, kdy stěžovatel nebyl na tyto skutečnosti dotázán a nevyjádřil se k nim, neměly by z nich být zatím vyvozovány pro stěžovatele negativní závěry.

Rozpory ve stěžovatelových tvrzeních týkajících se doby, kdy ho v zaměstnání hledali příslušníci SSS (při pohovoru stěžovatel sdělil, že ho v zaměstnání hledali poprvé v srpnu a podruhé v říjnu 2006, v doplňkovém pohovoru však oproti tomu sdělil, že ho na pracovišti začali hledat až od března 2007) a že při pohovoru uvedl město Asaba jako místo, do kterého uprchl z Obanije, kdežto při doplňkovém pohovoru sdělil, že utekl do města Umunede, se snažil stěžovatel vysvětlit tím, že v průběhu pohovoru došlo k nedorozumění a že název Asaba označuje okres, kdež Umunede je malé město v tomto okrese. Nejvyšší správní soud se ohledně těchto tvrzení stěžovatele ztotožňuje se závěrem žalovaného i krajského soudu, že vzbuzují pochybnosti o nevěrohodnosti stěžovatele, nicméně nelze je přeceňovat za situace, kdy i tlumočník v řízení hovořil o velmi špatné angličtině stěžovatele a o tom, že stěžovateli je špatně rozumět. Nelze nepřihlídnout ani k časovému odstupu, který uplynul mezi popisovanými událostmi a datem výpovědi stěžovatele a vypjaté situaci, v jaké se žadatel o azyl nachází. Totéž pak lze konstatovat i o tom, že stěžovatel až v průběhu soudního řízení uváděl některé skutečnosti, které měly dokládat důvodnost jeho pronásledování, např. organizování mírového pochodu v roce 2006 a jeho vystoupení v televizi při této příležitosti. Jak již bylo zdůrazněno, nelze na druhé straně podcenit obsah svědeckých výpovědí pořízených v řízení před krajským soudem, byť ne zcela plně bylo svědky zodpovězeno na všechny soudem položené otázky.

Podle těchto svědeckých výpovědí byl stěžovatel výše postaveným členem (úředníkem) hnutí MASSOB, byl veřejně činným a měl problémy s bezpečnostními agenty ve městě Onitsha. Nejvyšší správní soud je přesvědčen, že tyto výpovědi jsou významné

pro posouzení této věci, neboť popisují situaci, v níž se stěžovatel nacházel v zemi původu a je třeba rovněž zohlednit, že potvrzují, spolu s obsahem zpráv o situaci v Nigérii, také řadu skutečností uváděných stěžovatelem, zejména to, že stěžovatel byl s největší pravděpodobností z důvodu svého členství a aktivit v hnutí MASSOB pronásledován. Nejvyšší správní soud tak má za to, že krajský soud pochybil, pokud k těmto výpovědím nepřihlédl.

Nejvyšší správní soud se neztotožňuje ani se způsobem, jakým při svém rozhodování krajský soud zohlednil listinu s názvem „Nouzové opatření“ kterou žalobce soudu předložil. Krajský soud k této listině uvedl pouze to, že se jedná o obecný dokument, který není adresován přímo žalobci, ale jedná se o jakési varování pro všechny členy hnutí. Nejvyšší správní soud má však za to, že předmětná listina je důkazem trvajícího pronásledování členů hnutí MASSOB a zejména pak jeho aktivistů.

Nejvyšší správní soud na závěr konstatuje, že obecně je třeba vycházet z toho, že pokud shromážděné dostupné důkazy nejsou sto rozptýlit pochybnosti o tom, že u žadatele nejsou dány azylově relevantní důvody, popř. doplňkové ochrany, musí správní orgán rozhodnout ve prospěch žadatele o udělení azylu. V posuzované věci nejsou shromážděné důkazy zahrnuté ve správním spisu způsobily odstranit pochybnosti o neexistenci důvodů relevantních z hlediska udělení azylu či doplňkové ochrany stěžovateli a svědčí naopak o tom, že stěžovatel byl jakožto člen hnutí MASSOB v zemi původu pronásledován a z takového pronásledování může mít v budoucnu odůvodněný strach.

Žalovaný však k obsahu získaných zpráv o zemi původu při hodnocení azylově relevantních důvodů patřičným způsobem nepřihlížel a soustředil se zejména na prokázání nevěrohodnosti stěžovatele. Je třeba připustit, že ve výpovědích stěžovatele se vyskytují rozpory, to však nezabavuje správní orgán v průběhu správního řízení přihlížet ke všem relevantním skutečnostem, které vyšly během řízení najevo, ve vzájemných souvislostech. Významné skutečnosti uváděné stěžovatelem v průběhu správního řízení (jeho pronásledování ze strany SSS, celková situace v místě odkud stěžovatel pochází), stejně jako obsah zpráv týkajících se situace v zemi původu stěžovatele, však žalovaný nevzal na zřetel a nepřihlédl k nim, aniž by objasnil motivaci takového postupu.

S ohledem na výše uvedené dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že rozhodnutí žalovaného postrádá logickou vazbu na shromážděné podklady pro rozhodnutí. Za této situace je třeba přisvědčit námitce stěžovatele na nedostatečné posouzení skutkového stavu žalovaným, který, jak již bylo uvedeno výše, pominul skutečnost, že stěžovatel s velkou pravděpodobností byl pronásledován v zemi původu a že především u něj může existovat odůvodněný strach z pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu, jakož i obava před vážnou újmu hrozící mu v případě návratu do vlasti a svědčící přinejmenším o existenci důvodů pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu (dříve překážek vycestování). V této souvislosti ještě Nejvyšší správní soud upozorňuje na povinnost eurokonformního výkladu zákona o azylu i přímý účinek ustanovení kvalifikační směrnice, jež nebyla do zákona o azylu řádně implementována (bližší srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 8. 2008, č. j. 2 Azs 45/2008 - 67 a ze dne 15. 8. 2008, č. j. 5 Azs 24/2008 - 48, oba dostupné na www.nssoud.cz).

Pokud jde o standard důkazního břemene, Nejvyšší správní soud akceptoval test „přiměřené pravděpodobnosti“ pro zkoumání „odůvodněnosti strachu z pronásledování“

podle § 12 písm. b) zákona o azylu (tj. pro definici uprchlíka) a test „reálného nebezpečí“ pro zkoumání „důvodnosti obav, že cizinec utrpí vážnou újmu“ pro zkoumání zásady non-refoulement obsažené v čl. 3 Úmluvy: „*Přiměřená pravděpodobnost nežádoucího důsledku návratu do země původu ... je dána tehdy, bývá-li tento důsledek v případech obdobných případu žadatele nikoli ojedinělý. Neznačená to, že pravděpodobnost, že nežádoucí důsledek nastane, musí být nutně vyšší než pravděpodobnost, že nenastane (tzn. že test „přiměřené pravděpodobnosti“ představuje nižší důkazní standard než v civilních věcech) [tím méně to znamená, že v případě návratu do země původu musí být nastání nežádoucího důsledku prakticky jisté (tzn. že test „přiměřené pravděpodobnosti“ představuje a fortiori i nižší důkazní standard než standard „nade vší pochybnost“ v trestních věcech)], nýbrž to, že k nežádoucímu důsledku v případech obdobných případu žadatele dochází natolik často, že s ním ten, komu takový následek hrozí, musí počítat jako se vcelku běžným jevem, a nikoli jako s jevem toliko výjimečným. (...) „Reálným nebezpečím“ (srov. rovněž § 14a odst. 1 zákona o azylu, jež užívá ve stejném významu slovní spojení „skutečné nebezpečí“) nutno rozumět, že ve významném procentu případů obdobných situací stěžovatele dojde k nežádoucímu následku, takže stěžovatel má dobré důvody se domnívat, že takovýto následek může s významnou pravděpodobností postihnout i jeho. (...) Test „reálného nebezpečí“ je vůči stěžovateli přísnější než test „přiměřené pravděpodobnosti“. Ani test „reálného nebezpečí“ ale nedosahuje intenzity trestního standardu „nade vší pochybnost“, ani důkazního standardu užívaného v zemích common law v civilních věcech [„vyšší pravděpodobnost že ano, než že ne“ (balance of probabilities)]. Rozdíl mezi testem „reálného nebezpečí“ a testem „přiměřené pravděpodobnosti“ spočívá v tom, že důkazní standard „reálného nebezpečí“ se blíží důkaznímu standardu užívanému v zemích common law v civilních věcech daleko více než důkazní standard „přiměřené pravděpodobnosti“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006 - 82).*

Nejvyšší správní soud je toho názoru, že tento důkazní standard „přiměřené pravděpodobnosti“ se aplikuje nejen v rámci celkové úvahy o pravděpodobnosti pronásledování, ale nutně i na posouzení věrohodnosti jednotlivých dílčích tvrzení žadatele o azyl, která jsou posléze podkladem této celkové úvahy [souladně *R v. Secretary of State for the Home Department, ex p Sivakumaran* [1988] Imm AR 147, *Kaja* [1995] Imm AR 1, *Karanakaran v. Secretary of State for the Home Department* [2000] Imm AR 271 a *Yildirim* [2002] UKIAT 02813 (vše Spojené království); *Minister for Immigration and Ethnic Affairs v Wu Shan Liang* (1996) 185 CLR 259 a *Rajalingam* [1999] FCA 179 (Austrálie); BVerwG 9 C 91/89 (Německo)]. To znamená, že pokud je přiměřeně pravděpodobné, že daná událost proběhla tak, jak tvrdí žadatel o azyl, žalovaný musí toto tvrzení vzít v potaz při celkovém posouzení žádosti o mezinárodní ochranu.

Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že skutková podstata, z níž správní orgán vycházel v napadeném rozhodnutí, nemá oporu ve spisech a je s nimi v rozporu, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu měl krajský soud napadené rozhodnutí zrušit [§ 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s.]. Důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. byl v posuzované věci prokázán, Nejvyššímu správnímu soudu proto nezbylo, než rozsudek krajského soudu zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení.

Podle § 110 odst. 3 s. ř. s. zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, je krajský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí. Na krajském soudu tedy nyní bude, aby napadené správní rozhodnutí pro shora uvedené vady zrušil, věc vrátil

žalovanému k dalšímu řízení a žalovaného svým právním názorem zavázal k odstranění vytýkaných vad a k vydání nového, řádně odůvodněného, rozhodnutí.

V novém rozhodnutí ve věci krajský soud rozhodne i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti podle § 110 odst. 2 s. ř. s.

P o u ě n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. listopadu 2009

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu